GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 108. Duminecă, 17 (29) Maiu. 1887.

Brașovŭ, 16 Maiu 1887.

Joia trecută s'a închisŭ cu pompa obicĭnuită dieta din Pesta printr'unŭ discursŭ alŭ tronului, în care d-lŭ Tisza îșĭ laudă elŭ însușĭ guvernarea sa și creațiunile sale.

Décă este séu nu îndreptățită acéstă laudă, ce și-o face guvernulŭ prin graiulŭ monarchului, nu avemŭ noi titlulŭ de a judeca mai întâiu, pentru că noi Românii n'amŭ esistatŭ și nu esistămŭ pentru dieta din Pesta.

Mai mare titlu au față cu dieta Ungurii din oposițiune, carĭ au ajutatŭ d-luĭ Tisza sĕ-șĭ facă isprăvile cele marĭ. Sĕ-i lăsămŭ dér sĕ vorbéscă ei și după ce îi vomŭ asculta, sĕ ne închipuimŭ cum amŭ trebuì sĕ vorbimŭ noi, décă ei vorbescŭ despre resultatele guvernărei d-lui Tisza așa, că omulŭ trebue sĕ se înspăimênteze și sĕ-șĭ facă cruce.

Este bine și folositorŭ, credemŭ, pentru propria recapitulare a situațiunei nóstre, sĕ cunóscemŭ judecata unuia din cele mai de frunte ḍiare oposiționale maghiare la încheierea dietei a patra de sub egida d-lui Tisza. Etă ce scrie *„Pesti Naplo"* în numĕrulŭ sĕu de Joi:

„Amŭ avutŭ diete marĭ și însemnate. Aceste au datŭ avêntŭ națiunei. Spiritulŭ, sciința și patriotismulŭ se sfătuiau în politică și desbăteau asupra binelui comunŭ. Legislatorii țĕrei decideau numai lucrurĭ bune, căcĭ cele rele nu le votau. Ne-amŭ luptatŭ cu Francesii, cu Rușii și cu Nemții, cu națiunile cele mai marĭ ale Europei, ne-amŭ opusŭ pentru dreptŭ guvernelorŭ și ne-amŭ grăbitŭ a emula cu celelalte popóre pe arena progresului. Pe continentŭ abia mai avea părechiă constituțiunea maghiară și popórele mai civilisate invidiau libertatea maghiară."

„Intre aceste gloriose diete nu se póte numĕra cea din urmă. Vr'unŭ lucru mare n'a făcutŭ, vr'unŭ bine n'a adusŭ. A făcutŭ numai sĕ créscă puterea guvernului, datoriile statului și sclăvia națiunei. Pentru ca sĕ se mărescă puterea guvernului, dieta a datŭ comitatele legate pe mâna fișpanilorŭ, ér camera magnațilorŭ a dat'o pe mâna lui Tisza. Spre a băga în datorii statulŭ a luatŭ atâțĭ banĭ împrumutŭ, câțĭ numai a pututŭ căpĕta, dér toțĭ acești banĭ n'au fostŭ destui spre a mulțămi pe guvernŭ. Intréga națiune însĕ au înrolat'o în armata comună, fără ca armata sĕ o fi făcutŭ mai națională."

„Aceste suntŭ meritele principale ale dietei, ce se închide acuma. La înmormêntarea ei nu auḍimŭ nicĭ o voce, care sĕ o laude, nu vedemŭ îmbulḍindu-se poporŭ recunoscĕtorŭ. Cu nisce scuse oficiale o plânge președintele camerei, cu cuvinte seriose admoniază viitórea dietă președintele camerei magnațilorŭ, ca sĕ pună în rêndŭ moștenirea, ce a lăsat'o cea de față."

„Décă baronulŭ Sennyey ar fi bărbatŭ de statŭ liberalŭ, ar vorbi încă și mai puținŭ de bine despre acéstă dietă; deórece însĕ în Ungaria nu esistă unŭ politicŭ mai conservativŭ decâtŭ elŭ se cuvine sĕ se bucure de o astfelŭ de organisare a camerei magnaților, care a făcutŭ din aristocrația maghiară oligarhiă și la numirile regescĭ a făcutŭ sĕ fiă factorŭ influința curții. Totŭ acestŭ spiritŭ vechiu conservativŭ l'a manifestatŭ elŭ, când laudă jertfele enorme aduse militarismului și când glorifică pactulŭ încheiatŭ cu Austria, ne mai cercetândŭ, care este cuprinsulŭ lui și considerândŭ de celŭ mai de căpetenia lucru, că s'a realisatŭ, pentru că dênsulŭ privesce pactulŭ numai ca mijlocŭ pentru întărirea posițiunei de putere mare, care este condițiunea fundamentală a legăturii nóstre de dreptŭ publicŭ. După noi acésta este o ideă a curții, dér nu póte fi și ideă a națiunei maghiare, care nu esistă de dragulŭ posițiunei de putere mare a dinastiei și nicĭ pactulŭ nu l'a încheiatŭ la 1867 pentru acésta, ci în interesulŭ libertății constituționale a Ungariei, a bunăstărei materiale și a desvoltărei ei politice. Acelŭ pactŭ, despre care se póte ḍice numai, că servesce posițiunei de putere mare, nu póte fi unŭ bunŭ pactŭ. Din punctŭ de vedere alŭ vechilorŭ conservativĭ se póte justifica, dér unui guvernŭ liberalŭ și unei partide liberale i-a fostŭ cu neputință a primi unŭ asemenea pactŭ decâtŭ abnegându-se până a sacrifica principiulŭ."

„Baronului Sennyey 'i place așadér politica austriacă și reacționară a guvernului Tisza, dér cumcă i-ar plăcé și politica lui financiară și administrativă, asta n'o spune cu nicĭ unŭ cuvêntŭ, ba ce e mai multŭ, elŭ este așa de seriosŭ în judecata sa asupra financelorŭ, încâtŭ numai o nuanță ilŭ desparte de oposiţiă. Cu ce puțină încredere se adreséză cătră guvernŭ președintele camerei magnaților, când ḍice, că „décă guvernulŭ va avé unŭ planŭ și o direcțiune hotărîtă și décă o va urmări pe acésta cu-o consecventă rigorositate," se póte spera că viitorulŭ financelorŭ nóstre se va întemeia cu prețulŭ de nouĕ „jertfe". După o administrare de 12 anĭ, acésta este o aspră critică. Dér este o lecțiune meritată. — Sĕ înțelégă acéstă națiunea. Și décă nicĭ acum n'ar înțelege-o, ca mâne o va păți. Căcĭ décă viitórea dietă va fi numai continuarea dietei de acuma, atuncĭ și politica erei lui Tisza va fi numai urmarea politicei de până acuma: reacționară, arbitrară, făcĕtóre de datorii, risipitóre și lacomă."

„Și bunulŭ Toma Pechy cântândŭ isprăvile sĕvêrșite ale actualei diete, n'a întârḍiatŭ a accentua, că cele înșirate de dênsulŭ „au pretinsŭ fórte multe și marĭ jertfe în banĭ." Fórte adevĕratŭ, dér este totodată unŭ documentŭ de puțină prevedere. Și cum vine, că amiculŭ lăudatului guvernŭ Tisza se pronunță astfelŭ: „până acum numai esperții și specialiștii au fostŭ în stare a câștiga deplină lumină în afacerile financiare ale Ungariei, de aicĭ încolo va urma unŭ periodŭ în care fiecare cetățénŭ alŭ patriei va vedé clarŭ, cum stau și cum se conducŭ financele nóstre." Cu alte cuvinte acésta este recunóscerea oficială a faptului, că de 12 anĭ încóce suntemŭ amăgiți, dér ei promitŭ, că nu o vorŭ mai face, după ce nu mai potŭ. Pentru încrederea ce le-a dat'o timpŭ de 12 anĭ, au înșelatŭ națiunea 12 anĭ, acum însĕ promitŭ îmbunătățire și cerŭ pentru alțĭ 5 anĭ încredere, banĭ și creditŭ dela celŭ înșelatŭ."

„La noi tóte suntŭ cu putință. Nicăirĭ pe fața pământului nu s'ar suferi unŭ asemenea lucru. Și acésta este a patra dietă, care crede guvernului Tisza și este păcălită de elŭ. Acum va alege națiunea pe a cincea. Ne-amŭ bătutŭ pe noi înșine în modŭ constituționalŭ și acum cerŭ continuarea acestei politice. Absolutismulŭ n'ar fi cutezatŭ sĕ facă cu noi ceea ce a făcutŭ domnirea de partidă constituțională — *quosque tandem?"*

„Era dela 1875—1887 va fi în vecĭ marcată în istoria maghiară. După era lui Szechenyi, Kossuth, Deak, Andrassy a urmatŭ era lui Tisza. Fiecare îșĭ are imprimatŭ timbrulŭ ei. Era din urmă n'a fostŭ era avêntului naționalŭ. Semnulŭ ei caracteristicŭ e stabilismulŭ și corupțiunea."

„Orĭ ce ar scóte la ivélă alegerile, și era lui Tisza și-a trăitŭ traiulŭ, s'a usatŭ. Acésta o sĕmte însușĭ guvernulŭ și partida sa. Ḍiua e pe sfêrșite, s'a făcutŭ séră și după ea urméză nóptea."

Mișcarea electorală.

Partida independentă unguréscă a ținutŭ în Pesta o adunare, în care candidatulŭ ei pentru cerculŭ centralŭ alŭ orașului, Alexius *Győry*, îșĭ desvoltă programa:

„Partida sa — ḍise Győry — urmăresce scopulŭ sĕ recucerescă Ungariei independența de a dispune de averea și sângele ei. Sub acestŭ guvernŭ totulŭ e în decadență. Ocuparea Bosniei ne-a costatŭ 72 milióne și nenumĕrate vieţĭ omenescĭ, fără sĕ avemŭ vr'unŭ folosŭ. N'avemŭ nicĭ măcarŭ o armată propriă, căcĭ honveḍimea, care n'are nicĭ măcarŭ generalĭ proprii, nu se póte numi armată independentă. In tabĕra armatei comune este și adĭ Austria. *Fii noștri trebue sĕ se lupte sub stégŭ streinŭ și sĕ abḍică la limba lorŭ.* Suntemŭ tratațĭ ca o provincia seu coloniă austriacă. Câtŭ de multŭ apasă pe poporŭ dările, o dovedescŭ nenumĕratele execuțiunĭ. Deficitulŭ trece adĭ peste 2000 milióne capitalŭ. Prin noua lege municipală confiscă autonomia în favórea fișpanului. Justiția se află într'o stare de plânsŭ. *Libertate nu esistă la noi.* Frățietate nu esistă adĭ. *Rassele și confesiunile suntŭ persecutate."*

In *Mediașŭ* au de gândŭ guvernamentalii sĕ candideze pe generalulŭ în pensiune *Mangesius.* Unŭ corespondentŭ alŭ lui „Sieb. Deutsch. Tgblt" ḍice că Mangesius ar fi spusŭ că stă pe basa programului național săsescŭ, și aștéptă ca candidatulŭ sĕ se țină de vorbă.

In *Leutschau* secretarulŭ de statŭ Berzeviczy și-a desvoltatŭ programa. După ce a vorbitŭ multe și mĕrunte despre isprăvile guvernului, ajunse și la instrucțiunea publică, pe tĕrêmulŭ căreia suntŭ importante probleme de esecutatŭ. Anume seminariele învĕțătorescĭ sĕ se provedă cu internate. Privitorŭ la *instrucțiunea confesională,* ḍise elŭ, statulŭ nu póte renunța la dreptulŭ sĕu de a înființa *scóle de statŭ* acolo, unde cerŭ împrejurările. Pe tĕrêmulŭ *educațiunei femeei,* ḍise că n'au nevoiă de femei învĕțate, ci de »bune patrióte". E necesarŭ sĕ se înființeze internate pe lângă scólele medii, sĕ se înmulțescă diferitele scóle speciale, sĕ se înființeze celŭ puținŭ încă o a treia universitate. De progresele culturale atérnă viitorulŭ națiunei și alŭ statului nostru, căcĭ națiunea nóstră, după tăria ei numerică și după situațiunea ei politică, nu e atâta chiămată a ave nisuințe de putere, câtŭ mai multŭ „a mijloci cultura vest-europenă în Orientŭ" (?). In momentulŭ, în care am uita acésta chiămare a nóstră, seu amŭ lăsa sĕ trecă o parte din ea în mânile altora, nĭ amŭ pusŭ în jocŭ viitorulŭ și esistența nostră. Ministrului de adĭ i-a succesŭ a da progresului culturalŭ ca totalŭ „timbrulŭ naționalŭ." A imprima acestei civilisațiunĭ, la care lucrămŭ noi, timbru naționalŭ nu numai e unŭ dreptŭ (?) alŭ nostru, ci și o datoriă cătră noi înșine, cătră omenime (?) și cătră posteritate (?). Noi nu împilămŭ nicĭ o limbă (?), nicĭ literatura și cultura vre-unei naționalitățĭ (?), der nimenea nu ne pote detrage nouĕ, Maghiarilorŭ, dreptulŭ (?) de a cuceri acéstă țĕră, pe care au cucerit'o odată strămoșii noștri cu sângele lorŭ, și a doua-óră numelui ungurescŭ, spiritului ungurescŭ, cu prestigiulŭ nostru spiritualŭ (?), de a o lumina cu strălucirea culturei și sciinței nóstre (?). (Vorbesce par'că n'arŭ mai fi p'aicĭ decâtŭ numai viță de a lui Atila, care sĕ fi mâncatŭ cultura și sciința cu lingura de bucătăriă. — Red.)

Din dieta ungară.

In ședința dela 23 Maiu n. a camerei deputaților, ministrulŭ Tisza a rĕspunsŭ la următórea interpelare ce i-a adresat'o deputatulŭ *Helfy*:

»A primitŭ guvernulŭ invitare oficială de a participa la *espozițiunea din 1889 în Parisŭ*? Décă da, ce posițiune are de gândŭ sĕ ia guvernulŭ față cu ea?"

Ministrulŭ-preș. *Tisza*: Invitare amŭ primitŭ prin ministrulŭ de esterne. Dér desele esposițiunĭ universale 'șĭ-au perdutŭ din importanța de mai nainte. De altă parte participarea din partea statului la astfelŭ de esposițiunĭ e împreunată cu marĭ cheltuelĭ și raporturile nóstre materiale stau rĕu. De aceea *ne-amŭ decisŭ a nu lua parte oficială.* Naturalŭ, că singuraticilorŭ le stă în voiă liberă a participa și guvernulŭ îi va sprijini, întru câtŭ e posibilŭ acésta fără jertfe din partea statului. Rogŭ a mi se lua rĕspunsulŭ la cunoscință.

Ignaz *Helfy* nu e mulțămitŭ cu motivele ce le aduce guvernulŭ în sprijinulŭ neparticipării. Aicĭ suntŭ alte motive în jocŭ. Germania și Italia au refusatŭ a participa, ér Rusia nu. Pasulŭ guvernului e fórte greșitŭ,

e o demonstraţiune contra Franciei. Décă Germania refusă învitarea, ér Rusia o primesce şi acum şi noi o respingemŭ, cu acéstă demonstrămŭ contra căruia e îndreptată alianţa puterilorŭ centrale. Nu ia rĕspunsulŭ la cunoscinţă.

Ministrulŭ *Tisza* apĕră din nou decisiunea guvernului. Nu suntŭ banĭ, şi prin urmare nu merge ca Ungaria sĕ fiă sărăcăciosŭ representată la esposiţiune. Nicĭ Anglia nu ia parte. Amŭ o încunosciinţare oficială că nicĭ Rusia nu va lua parte. Prin urmare décă ne-amŭ duce acolo, n'amŭ avé măcarŭ bucuria, d'a fi împreună cu Rusia. (Viă ilaritate 'n drépta.)

După ce mai replică şi Helfy şi érăşĭ Tisza, făcêndu-se hazŭ în contulŭ Rusiei, rĕspunsulŭ ministrului fù luatŭ la cunoscinţă.

Totŭ în acéstă şedinţă, deputatulŭ *Kamjathy* a adresatŭ următórea interpelare:

„E aplecatŭ guvernulŭ ca, în scopulŭ asigurării curăţeniei şi legalităţii viitórelorŭ alegerĭ dietale, neamênatŭ sĕ dea o ordinaţiune, prin care fie-care funcţionarŭ alŭ statului şi administrativŭ sĕ fiă avisatŭ a nu lua asupră'şĭ în mişcările electorale nicĭ unŭ rolŭ conducĕtorŭ şi sĕ se feréscă de orĭ-ce amestecŭ, la care nu e chematŭ?"

Ministrulŭ *Tisza* rĕspunde, că nu póte infrica dela esercitarea dreptului de alegere pe funcţionarĭ prin ordinaţiune. Şi apoi espresiunea „sĕ nu jóce rolŭ conducĕtorŭ" póte duce pe mulţĭ în rătăcire, fiindŭ pré generală. A lua parte la alegerĭ, a'şĭ da pĕrerea şi *nu numai a vota simplu*, e liberŭ orĭ-care.

Komjathy ḑice că unii vicespanĭ funcţioneză ca preşedinţĭ de partidă şi folosescŭ puterea lorŭ spre a abate pe singuraticĭ dela convingerea lorŭ. Şi până sĕ ajungă plângerile la ministerŭ, alegerile s'au terminatŭ de multŭ. Nu se cuvine ca viceşpanulŭ orĭ solgăbirĕulŭ sĕ ia parte la corteşire.

Ministrulŭ *Tisza* rĕspunde, că viceşpanii au funcţionatŭ la tóte partidele ca preşedinţĭ de partidă. Elŭ nu póte lua rĕspunderea, că ce ḑice la alegerĭ judele orĭ notarulŭ satului.

Rĕspunsulŭ ministrului s'a luatŭ la cunoscinţă. Din elŭ se póte convinge orĭ-cine, câtŭ de „curate" şi „legale" au sĕ fiă alegerile.

Vandalismŭ.

Privitorŭ la scirea ce amŭ dat'o despre comuna românéscă Coşteiu, că o „fericescŭ" două companii de cătane şi patru esecutorĭ de dare, „Budapester Tagblatt" publică o corespondenţă din Vêrşeţŭ, din care estragemŭ următórele:

Unŭ actŭ de violenţă ne mai pomenită ţine în iritaţiune pacînica poporaţiune a cercului nostru şi umple cu dréptă indignaţiune pieptulŭ fiesce căruĭ bunŭ patriotŭ. Nenorocitulŭ nostru comitatŭ, e expusŭ volniciei fără de marginĭ a unei clice importate. Sĕrmanii ómenĭ se rugară în nenumĕrate petiţiunĭ prea umilite cătră înaltulŭ ministerŭ de interne, ca se le ajute şi sĕ-i scótă din nĕcasŭ; până astăḑĭ însĕ zadarnică a fostŭ aşteptarea unei resoluţiunĭ.

In marea şi frumósa comună românéscă *Coşteiu* s'a întêmplatŭ, suntŭ vre-o câteva sĕptĕmânĭ, că primarulŭ comunei a fostŭ împuşcatŭ şi rănitŭ în ḑiua mare. De vreme ce acésta s'a întêmplatŭ în comună şi în presenţa mai multorŭ locuitorĭ, ér făptuitorulŭ nu s'a pututŭ afla, s'au luatŭ mĕsurĭ, care mai pre susŭ de tóte suntŭ revoltătóre. S'a ordonatŭ asupra comunei o formală stare de asediu. Prin unŭ ucasŭ alŭ viceşpanului aprobatŭ de comisiunea administrativă a comitatului Timişŭ, s'au trimisŭ la Coşteiu două companii de soldaţĭ, şi sĕ nu credeţĭ că aceste companii s'au cerutŭ dór din apropiatele oraşe, Biserica Albă şi Timişóra, nu! ele au fostŭ comandate din Seghedinŭ cu specialŭ ordinŭ, ca la aceştĭ *„suspecţĭ"* sĕ se încuartireze câte 4 până la 6 ómenĭ. Totdeodată s'a începutŭ încassarea prin esecuţiă a speselorŭ pentru acéstă paradă costisitóre, cu tóte că cestiunea, că cine anume are sĕ supórte spesele, încă nicĭ că s'a pusŭ la discuţiune. Din precauţiune, celorŭ executaţĭ nu li se dau gazetele. Cu aceste însĕ, mĕsurile invenţioşilorŭ nostrii administratorĭ comitatensĭ nu au secatŭ. La ordinulŭ amintitului viceşpanŭ au fostŭ arestaţĭ 60 *„bănuiţĭ"* fără nicĭ unŭ temeiu, şi au fostŭ răpiţĭ de libertate pentru mai multe ḑile. Aceştĭ bănuiţĭ — între carĭ suntŭ a se înţelege cei mai bogaţĭ poporenĭ din Coşteiu, dér cu vederĭ oposiţionale — fură duşĭ în tótă séra la casa comunală, pentru a petrece nóptea în pivniţe şi podurĭ, îndesuiţĭ ca oile; siguranţa femeilorŭ şi a fetelorŭ acestorŭ nefericiţĭ erau încredinţate cătanelorŭ din Seghedinŭ. Insĕ n'am ajunsŭ încă la sfârşitŭ. Vĕḑêndu-se, că prin astfelŭ de mijlóce ruina totală a nefericitei comune încă nu este asigurată, s'au comandatŭ de cătră părintesculŭ comitetŭ administrativŭ *4 executorĭ de dare la Coşteiu*, cu strictulŭ ordinŭ, ca acum primăvéra — când bietulŭ ţĕranŭ nu scie de unde sĕ-şĭ câştige pânea de tóte ḑilele — sĕ se incasseze tóte restanţele de dare din comună. Haita slobodită rimă în trupulŭ bietei comune cu o ne mai pomenită desconsiderare; *cai, care, unelte agronomice, tóte li se iau bietului ţĕranŭ* şi se transportă fără motivŭ, şi elŭ e silitŭ veḑêndu-şĭ cu ochii totala ruină sĕ stea şi sĕ se uite cu mânile încrucişate şi cu ochii plinĭ de lacrămĭ, cum se întêmplă tóte aceste! Da, ni s'au istorisitŭ casurĭ, că unorŭ restanţierĭ *li s'au luatŭ patulŭ şi perinile pe care se odihneau bolnavele femeĭ!* Ţi se ridică pĕrulŭ în capŭ veḑêndŭ o astfelŭ de procedură, ce nicĭ chiar Turculŭ nu a întrebuinţat'o! Aşĭ puté sĕ înmulţescŭ seria fărădelegilorŭ comise în secolulŭ umanitătii de cătră unŭ guvernŭ, care nu numai că se numesce constituţionalŭ, dér chiar şi „liberalŭ", terorisărĭ ce caracteriséză trista epocă a evului mediu, dér credŭ, că onoratulŭ publicŭ îşĭ va puté forma din cele ḑise până acum o ideiă exactă despre aceea, cum se „administréză" la noi, cum se promovéză la noi bunăstarea poporaţiunii dela ţeră şi prin ce mijlóce se caută a se câştiga simpatiile pentru idea de statŭ maghiarŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Din *Tohanulŭ vechiu* suntemŭ informaţĭ, că vre-o 180 indiviḑĭ se gătescŭ *sĕ emigreze în România* din causa miseriei şi greutăţilorŭ marĭ, pe carĭ nu le mai potŭ purta. O parte din aceştia şĭ-au şi scosŭ paşapórtele. — La „mare fericire" are sĕ ajungă ţéra sub stăpânirea ungurescă!

—x—

D-lŭ deputatŭ *V. Babeşŭ* a adresatŭ în cameră o interpelare relativŭ la inundările din Bănatŭ. Interpelarea — lipsindu-ne spaţiulŭ — o vomŭ publica în numĕrulŭ viitorŭ. Aci observămŭ numai că, după cum spune, însuşĭ »Pester Lloyd," pe guvernŭ nicĭ capulŭ nu-lŭ dóre de comunele bănăţene ameninţate de Timişŭ şi Bega; stăvilarele s'au lucratŭ tómna şi érna, când pămentulŭ e degeratŭ, prin urmare s'a lucratŭ rĕu. In Cebza a condusŭ lucrările de apĕrare unŭ inginerŭ cam surdŭ, care nu scia nicĭ limba germană, nicĭ limba acestui satŭ: cea română. — Minunatŭ guvernŭ!

—x—

In „Pester Lloyd" dela 27 Maiu cetimŭ: *„O interesantă certă bisericéscă* se resolvă definitivŭ aḑĭ (26 Maiu) înaintea senatului civilŭ II alŭ curiei reg. E procesulŭ ce l'au intentatŭ aderenţii românĭ ai bisericei gr. or. din cetatea *Braşovului*, numită Sânta Treime, ca sĕ li se recunóscă deplina paritate liturgică, administrarea comună a bisericei, a averii şi bunurilorŭ bisericescĭ şi fundaţionale. Patru anĭ a duratŭ acestŭ procesŭ. Sentinţa tablei r., care respinse cererea acusatorilorŭ, fù aprobată de curiă. Motivarea sentinţei tribunalului supremŭ se baséză, deviândŭ de sentinţele instanţelorŭ inferióre, pe principiulŭ autocefaliei, după care, considerândŭ că fundatorii bisericei şi ai bunurilorŭ bisericescĭ au fostŭ Grecĭ, administrarea acestei bisericĭ şi a bunurilorŭ ei se cuvine numai credincioşilorŭ grecĭ." — Vomŭ reveni.

—x—

Comitele Bethlen Geza a raportatŭ în adunarea de primă-veră a comitetuluĭ comitatensŭ din comitatulŭ *Turda-Arieşŭ*, ţinută la 24 Maiu în Turda, că în decursulŭ anului a *emigratŭ* cu paşapórte legale 98 indiviḑĭ, dintre carĭ nouĕ părţĭ au trecutŭ în regatulŭ României. S'au născutŭ în acestŭ comitatŭ în decursulŭ anului 3041 copii, 2918 fete; au muritŭ cu totulŭ 4149 Crescerea e de 946 copii, 894 fete. Mai multŭ ca toţĭ se înmulţescŭ Evreii, la carĭ numĕrulŭ născuţilorŭ face 65% mai îndĕrĕtŭ ca toţĭ stau în privinţa acéstă greco-orientalii. — Se vede că de traiulŭ celŭ bunŭ sub stăpânirea ungurescă.

—x—

Ni se scrie din Deva: *Comitele supremŭ*, în cuvêntarea, cu care a deschisŭ adunarea generală a comitatului *„Hunedóra"* în 24 Maiu a. c. st. n. între altele şi a esprimatŭ pĕrerea de rĕu, că o mare parte din locuitorii acestui comitatŭ, faţă cu alegerile de deputaţĭ, s'a pusŭ în reservă (a se înţelege Românii;) şi că ura şi certele personale (a se înţelege partidele maghiare) de multe orĭ impedecă mersulŭ naturalŭ alŭ afacerilorŭ de interesŭ publicŭ. Doresce stăruinţă la o înţelegere perfectă. — Mai departe a adusŭ la cunoscinţă, că *Maiestatea Sa Impĕratulŭ-Rege*, cu ocasiunea manevrelorŭ de tómnă, este decisŭ a onora comitatulŭ şi propriamente oraşulŭ nostru cu Prea Inalta Sa presenţă. — In urma acestei ultime îmbucurătóre enunciaţiunĭ, s'a esmisŭ o comisiune, cu însărcinarea, de a pregăti cele de lipsă pentru primirea corĕspunḑĕtóre a Prea Inaltului óspe. — Obiecte de însemnătate n'au fostŭ."

—x—

In *Vălcele* (Előpatak) s'a deschisŭ la 15 Maiu n. oficiulŭ telegraficŭ pentru timpulŭ băilorŭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ alŭ lucrărilorŭ publice şi comunicaţiunei a prelungitŭ încă pe unŭ anŭ concesiunea dată deputaţilorŭ Gabriel Ugron şi Daniel jun. de a face lucrările pregătitóre pentru o cale ferată locală dela Odérheiulŭ sĕcuescŭ prin Zetelacŭ, Ilia-mureşiană, Carcifalenĭ, C.-Sereda, Sepvizŭ până la Ghimeşŭ.

—x—

Cetimŭ în „Pesti Naplo": „Locotenentulŭ din regim. de inf. „Döpfner," Emil *Wieser*, cu ocasiunea unui eserciţiu acum câteva ḑile se răstì la oficerii carĭ vorbeau ungeresce cu cuvintele: *„Cine vorbesce aci betyaresce?"* Oficerii tăcură, dér în casarmă locţiitorulŭ de oficerŭ „Franz Tegze căută pe locotenentulŭ şi 'i ḑise: „Dér cu tóte astea mâncânĭ pâne unguréscă!" Din acest timpŭ domnesce între amêndoi o mare încordare şi mai alaltaerĭ loct. Wieser chemă pe locţiit. de oficerŭ la raportŭ, învinovăţindu-lŭ, că s'a îmbătatŭ în timpulŭ eserciţilorŭ. Tegze se provocă la întreguilŭ regimentŭ, care a fostŭ martorŭ că elŭ în timpulŭ pausei a beutŭ numai o jumĕtate de litru de vinŭ amestecatŭ cu apă; de altă parte locotenentulŭ ilŭ urăsce de când cu ultima sa esprimare şi acusarea e o urmare a aceleia. Cu tóte astea Tegze fù condamnatŭ de colonelŭ deocamdată cu arestŭ în casarmă, ér în contra locotenentului s'a pornitŭ cercetare." — In acéstă afacere, deputatulŭ Madarasz a adresatŭ ministrului-preşedinte o interpelare în cameră.

Inundărĭ în Zarandŭ.

Zarandŭ, 22 Maiu 1887.

In ḑiua de 20 Maiu n. c. şi în nóptea următóre a plouatŭ fórte multŭ în întregŭ Zarandulŭ. Din acéstă causă în nóptea dintre 20 şi 21 n. l. c. s'a pornitŭ curgerea apelorŭ, carĭ au produsŭ multă stricăciune în multe locurĭ. Apa a intratŭ prin case, a nimicitŭ porţĭ şi căi de comunicaţiune. Bĕtrânulŭ Crişiu, fluviulŭ principalŭ, a eşitŭ din alvia sa, inundândŭ şi formândŭ în unele locurĭ o lăţime de câte 600—1000 paşĭ. Opidulŭ *Bradŭ* erĭ totŭ era în apă. Apa a intratŭ chiarŭ şi în odăile din partere. Marĭ stricăciunĭ au făcutŭ apele în *Baiţa* şi în *Halmagiulŭ mare*, precum şi în mai multe comune văile lateralĭ. Erĭ, pre malurile Crişului, locurile cele mai productive cu sĕmĕnăturĭ, tóte erau sub apă, mai multe mii de jugĕre. Astăḑĭ a începutŭ apa a ma, scădé. Comunicaţiunea poştală între Deva, Băiţa, Bradŭ, Baia de Crişiu şi Halmagiulŭ mare a fostŭ întreruptă. Se póte, că nicĭ astăḑi nu vomŭ căpĕta poşta. Dauna este fórte mare, care nu se póte calcula. Bĕtrânii ḑicŭ, că din 1868 n'a fostŭ Crişiulŭ aşa mare, ca cu acéstă ocasiune, nicĭ apele n'au făcutŭ aşa mare stricăciunei ca acum.

Anulŭ altcum pare a fi destulŭ de productivŭ, vegetaţiunea este satisfăcĕtóre. Cereale, póme şi nutreţŭ vomŭ avé în mĕsură neaşteptată, décă cumva ploile nu vorŭ ţine multŭ şi sĕmĕnăturile de pre sub apă se vorŭ ridica.

C. o.

Lista de subscripţiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu şi inundare.

Au mai încursŭ dela domnii:

Christy Ovanes fii	5 fl.
Nic. Racoţa, medicŭ de cercŭ în	
Şeica mare	5 fl.
George Proca din Rĕşnovŭ	4 fl.
N. I. C. . . . . ,	3 fl.
N. N. Navrea.	3 fl.
N. N.	2 fl.
Suma	22 fl.

Adăugêndŭ la acésta suma din nr. 107 alŭ „Gaz. Trans." . . . . 760 francĭ şi 50 fl.

(Va urma). Totalŭ 760 francĭ, 72 fl. v. a.

Le mulţumimŭ generoşilorŭ contribuitorĭ în numele nenorociţilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

Trupa teatrală din Ploescĭ a d-lui Bobescu a datŭ acolo o representaţiă în folosulŭ incendiaţilorŭ din Ciugudulŭ mureşianŭ. Venitulŭ a fostŭ de 451 lei In Ploeşcĭ s'au subscrisŭ până acum pentru incendiaţĭ 2300 lei, dintre carĭ 2000 au fostŭ daţĭ de d. Gr. G. Cantacuzino.

Salarisarea învĕţătorilorŭ în Ungaria.

Inspectorulŭ de şcóle alŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ, dr. Iuliu Havas, scrie unŭ articulŭ în „Kolozsvár" în care arată, că deşi progresulŭ unui învĕţătorŭ pe cariera profesiunei sale este condiţionatŭ de dotaţiunea lui, totuşĭ Ungaria este unulŭ din acele state, în care învĕţătorii suntŭ mai rĕu salarisaţĭ ca orĭ unde. Havas asigură însĕ, că cu ocasiunea revisuirei legei pentru şcólele poporale, guvernulŭ ungurescŭ de acum îşĭ va da silinţa, ca învĕţătorii sĕ fiă mai bine salarisaţĭ, măcarcă, ḑice Havas, se află între învĕţătorii confesionalĭ şi de aceia, carĭ »în bine cunoscutele ḑiare ale naţionalităţilorŭ« strigă în contra guvernului. Havas face adecă alusiune

la atitudinea invĕțătorilorŭ confesionalĭ fațǎ cu viitórele alegerĭ.

In specialŭ Havas aratǎ din datele statistice ale comitatului Bistrița-Năsĕudŭ, cǎ cei mai bine salarisațĭ suntŭ învĕțătorii de statŭ, între carĭ se potŭ pune şi învĕțătorii cu plata dela comitatŭ. Aceştia au plata maximǎ de 950 fl. pe anŭ, ér minimulŭ e de 300 fl., pe când din 186 învĕțătorĭ, aprópe jumĕtate au mai puținŭ de 300 fl., ér alții se coborǎ cu plata în josŭ chiar până la 30 fl. pe anŭ.

In acestŭ comitatŭ 13 învĕțătorĭ au mai puținŭ de 100 fl. pe anŭ şi aceştĭ 13 învĕțătorĭ suntŭ toțĭ românĭ: 12 de confesiunea gr. cat., 1 de confesiunea gr. or. Dintre învĕțătorii gr. or. nicĭ unulŭ nu are mai mare salarŭ de 300 fl., er dintre gr. cat. se aflǎ şi de aceia, carĭ trecŭ cu salarulŭ dela 3—400 fl. pe anŭ; cei mai mulțĭ însĕ (28) au 200—300 fl. pe anŭ, er 18 inşĭ au numai 100—200 fl. pe anŭ. Nu cu multŭ mai bine salarisațĭ suntŭ şi învĕțătorii sasĭ.

Invĕțătorii românĭ salarisațĭ din fundațiunea grănițărescǎ din Năsĕudŭ au 2—500 fl. pe anŭ, şi anume 2 cu câte 200 fl., 3 câte 250 fl., er 15 câte 500 fl. pe anŭ.

Dintre învĕțătorii de statŭ: 3 au mai multŭ de 300 fl., der mai puținŭ de 400; 7 până la 500, alțĭ 7 până la 600 fl. pe anŭ; 1 are dela 6—700 fl., 1 până la 800 fl. şi in fine 1 cu 950 fl..

Adecǎ luândŭ peste totŭ: 3 învĕțătorĭ rom. cat. au la olaltǎ 1650 fl, pe unulŭ se vine aşa-derǎ cam 550 fl. pe anŭ; 64 învĕțătorĭ gr. cat. 11,646 fl., pe unulŭ se vinŭ 182 fl.; 12 învĕțătorĭ gr. or. 3021 fl., pe unulŭ se vinŭ 250 fl.; 66 învĕțătorĭ de confesiunea augustanǎ au 28,612 fl. pe anŭ, pe unulŭ se vinǎ 434 fl.; 20 învĕțătorĭ românĭ cu salarŭ din fundațiunea din Năsĕudŭ au 8650 fl., pe unulŭ se vinŭ 433 fl. pe anŭ; 20 învĕțătorĭ de statŭ 11,172 fl., pe unulŭ se vinŭ 559 fl. Aşa derǎ unŭ simplu ḑilerŭ, ḑice d. Havas, are mai mare platǎ ca învĕțătorulŭ românŭ gr. cat., care e şi cantorŭ.

Peste totŭ constatǎ Havas, cǎ învĕțătorii din Ungaria suntŭ forte rĕu salarisațĭ. In Germania de esemplu învĕțătorii dela oraşe au celŭ puținŭ 720 fl., cei dela sate 480 fl. pe anŭ; în Anglia plata învĕțătorilorŭ este 1000—1200 fl., în Londra trece până la 1600, ba învĕțătorii principalĭ au şi până la 3200 fl.; în Francia salarulŭ învĕțătorilorŭ merge treptatŭ în susŭ, dela minimulŭ de 400 fl. la 480, 600, 720, 840 fl.; în Elveția 320—800; în Italia 200—400; în Rusia 324—405; în Spania 250—1000; în România: învĕțătorulŭ dela sate are 432, celŭ dela oraşe 1080 fl. v. a. şi afarǎ de aceea plata i se măresce dupǎ 5 anĭ de serviţiu cu 15%, dupǎ 10 anĭ cu 30, dupǎ 15 anĭ cu 45 şi dupǎ 20 anĭ cu 60%

In raportŭ cu alte state aşaderǎ Ungaria ocupǎ în privința acesta una din cele mai inferióre posițiunĭ. Unii arŭ conchide din împrejurarea acesta, cǎ învĕțământulŭ în Ungaria s'ar afla într'o stare deplorabilǎ, der, ḑice Havas, acésta nu e dreptŭ, pentru-cǎ Ungaria a întrecutŭ în privința învĕțământului cu multŭ chiar şi pe unele din cele mai civilisate state ale apusului.

Ne pare rĕu cǎ inspectorulŭ scolarŭ nu e atâtŭ de sincerŭ ca sĕ spunǎ, cǎ banii luațĭ ca dare dela Românĭ se folosescŭ numai pentru interese specifice maghiare şi, fiindŭ cǎ aci e vorba de scóle, numai pentru scólele maghiare. Prin urmare, Românii şi celelalte naționalitățĭ susținŭ şi scólele unguresci şi pe ale lorŭ, şi cu tóte astea inspectorulŭ şcolarŭ n'a găsitŭ cu cale sĕ condamne procederea stăpânirei unguresci. In asemenea casŭ mai póte fi vorba de bune salare la bieţii noştri învĕțătorĭ?

Nu putemŭ decâtŭ sĕ repetămŭ din nou: tristǎ misiune culturalǎ!

De lângǎ Oltŭ, 22 Maiu 1887.

Pe când sarcinele publice crescŭ întruna, orĭ şi ce isvorŭ de venite, ce a mai rĕmasŭ încǎ pentru poporațiunea autoctonǎ românǎ, secǎ mereu şi sistematice i se detrage în favorulŭ străinilorŭ. De s'a arĕtatŭ icĭ colo şi câte unŭ întreprenorŭ, câte unŭ arendatorŭ românŭ, îndatǎ i s'au pusŭ felŭ de felŭ de pedecĭ, până a fostŭ delăturatŭ, séu până a fostŭ ruinatŭ. A fostŭ în comuna Ucea inferiórǎ unŭ magistru poştalŭ românŭ şi omŭ harnicŭ, însĕ nu, n'a fostŭ bunŭ, stăpânitorii l'au delăturatŭ şi l'au înlocuitŭ cu unŭ străinŭ, omŭ tînĕrŭ, aşa ḑicêndŭ c'unŭ băetoiu dupǎ placulŭ lorŭ.

Românii aplicațĭ, fiă în oficii municipale, fiă comunale, căcĭ la justiţiǎ mai nu mai avemŭ, pentru pretexte de nimica se suspendŭ din oficii, se persecutǎ şi se delăturǎ, pe când Maghiarilorŭ pentru cause ponderóse nu li-se atinge nicĭ măcarŭ unŭ pĕrŭ din capŭ.

Mulțime de plugarĭ românĭ aveau până acum puține venite din cărarea petrişului pe drumulŭ de statŭ, asta încǎ n'au mai putut'o suferi stăpânitorii şi pentru ca sĕ detragǎ Românului şi acestŭ micŭ venitŭ, în marea lorŭ „înțelepciune", au adusŭ lucrulŭ acolo, cǎ şi acestŭ petrişŭ va trebui sĕ se care pe viitorŭ prin puterile comitatense la lucrulŭ publicŭ, ca aşa sĕ înființeze unŭ fondŭ de disposițiǎ din care sĕ se facǎ o cale feratǎ prin țera Oltului, care apoi va fi în stare a răpi populațiunei şi celŭ mai de pe urmǎ isvorŭ de venite şi a o aduce la sapǎ de lemnŭ. Şi apoi în unŭ modŭ tare ciudatŭ se întêmplǎ tóte acestea, căcĭ în şedința ultimǎ comisiunea municipalǎ a decisŭ, cǎ renunțǎ necondiționatŭ la întreprinderea transportărei petrişului pe drumulŭ statului, şi cu tóte acestea vice-comitele, fărǎ a mai fi decisŭ altfelŭ consiliulŭ municipalŭ, nĭ-a datŭ ordinŭ sĕ cărămŭ petrişiulŭ. Cine îlŭ va fi îndemnatŭ pe vice-comitele la acesta şi cum îşĭ va puté motiva acestŭ pasŭ atâtŭ de necorectŭ şi neiertatŭ, numai dênsulŭ va fi sciindŭ. De ce mai esistǎ comisiune municipalǎ? Şi de ce se mai conchiamǎ acésta la şedințe, decǎ fiǎ d. fişpanŭ, fiǎ viceşpanŭ, aflǎ cu cale a dispune în cause de asemenea naturǎ cu propria autoritate şi contra decisiunilorŭ esprese ale comisiunei municipalĭ?

Oltenii, ce-i dreptŭ, suntŭ ómenĭ ascultătorĭ şi supuşĭ, însĕ nu trebue amărîțĭ prin atâtea şicane, căcĭ tóte mergŭ până la unŭ locŭ, se vorŭ deştepta şi ei, se vorŭ folosi în strictulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului de drepturile lorŭ legale şi apoi credemŭ, cǎ nu le va prea plăce nicĭ domnilorŭ dela putere, decǎ li-se va mĕsura cu acea mĕsurǎ, cu care mĕsurǎ ei, căcĭ orĭ şi cum ar fi, o maioritate românǎ atâtŭ de impunĕtóre ca la noi, ba orĭ şi unde ar fi aceea, purceḑêndŭ corectŭ, orĭ şi când pentru atare ținutǎ va puté sĕ-i facǎ multǎ bătae de capŭ, fiǎ unui fişpanŭ, fiǎ unui viceşpanŭ.

Şi dupǎ cum se aflǎ şicane în susŭ, acelea se imitezǎ şi se comitŭ totŭ cu atâta îndrăsnelǎ şi în josŭ. De ținemŭ o alegere, fiǎ aceea şi şcolarǎ, îndatǎ ne pomenimŭ cu gendarmii la spate, ca la Viştea; de ne întrunimŭ orĭ şi unde, şi în cele mai nevinovate şi ertate afacerĭ, suntemŭ suspiționațĭ; juḑii comunalĭ ni-se impunŭ cu puterea şi fărǎ voia nóstrǎ, ca la Arpaşulŭ superiorŭ, Sărata etc., limba românǎ s'a scosŭ cu totulŭ din praxa oficielorŭ administrative, aşa încâtŭ pe lângǎ multele plage elementare de carĭ a fostŭ desŭ cercetatŭ acestŭ nenorocitŭ comitatŭ, bântuițĭ şi de atâtea neajunsurĭ şi greutățĭ politice, suntemŭ ajunşĭ aşa ḑicêndŭ la desperare.

De aceea, ca lucrulŭ sĕ nu ajungǎ şi la mai rĕu, este acum datoria nóstrǎ sĕ ne punemŭ pe picióre, sĕ veghiămŭ, sĕ ne folosimŭ cu conscienţiositate de drepturile ce ni le dǎ legea şi orĭ şi ce împilare, vinǎ ea de orĭ şi unde ar veni, sĕ o respingemŭ fărǎ crutare şi sĕ căutămŭ sĕ vindecămŭ rĕulŭ din rădĕcinǎ până nu e prea târḑiu.

Străinulŭ te linguşeşte séu te terorisezǎ ca apoi sĕ te potǎ juca dupǎ placulŭ lui. Sĕ nu le credemŭ, sĕ nu ne înspăimântămŭ, sĕ nu ne creămŭ noi tiranii, căcĭ celŭ ce şi-i creazǎ vrednicŭ este de ei. Sĕ ținemŭ contŭ de interesele nóstre curatŭ românescĭ, căcĭ ce póte fi mai dejositorŭ şi mai durerosŭ decâtŭ când Românii în cerculŭ Şercaiei alegŭ ca membri în comisiunea municipalǎ pe unŭ Gál Domokos şi pe unŭ Gál Tamás, căruia uitatulŭ de sine Morariu, notarulŭ din Vadŭ, îi dĕdu şi lăudătoru — veḑi Domne friœósa slugǎ şi lauda stăpânului— ce póte fi mai neertatŭ decâtŭ când la Scorei totŭ Românii alegŭ pe unŭ vai de elŭ Rusz Károly, şi cu deosebire ce pote fi mai durerosŭ decâtŭ când vice-comitele Grămoiu, dupǎ cum se vorbesce la poruncǎ, recurge contra alegerei din Recia şi contra decisului inteligenței, care i-a pusŭ pita în mânǎ şi l'a apĕratŭ de atâtea şi atâtea atacurĭ, mijlocesce anularea acelei alegerĭ şi apoi alegêndu-se pe sine, deşi are votŭ ca amploiatŭ, a făcutŭ cǎ unulŭ dintre Românii aleşĭ mai înainte a trebuitŭ sĕ rĕmânǎ afarǎ...

Pe 27 Maiu a. c. suntemŭ chemațĭ la şedința municipalǎ în Făgăraşŭ. Ar fi tare de doritŭ sĕ se presenteze toțĭ membrii şi sĕ-i învețe pe cei prea încreḑuțĭ séu nepricepĕtorĭ, cǎ acéstǎ corporațiune legalǎ nu este numai o păpuşe, şi cǎ de drepturile ei nu póte abusa nimenea, fiǎ acela orĭ şi cine ar fi.

Olteanulŭ.

Afacerĭ locale.

In şedința representanței orăşenescĭ din sĕptĕmâna trecutǎ s'au tratatŭ următórele obiecte:

O propunere de urgențǎ a d-lui adv. O *Sorescu* şi a altora, pentru înlăturarea *meselorŭ schimbătorilorŭ de banĭ* din piețǎ, se va pune la ordinea ḑilei a viitórei şedințe.

De asemenea punctele privitóre la *procurarea unui terenŭ* pentru scóla de căruțatŭ a artileriei şi la cumpĕrarea *unei livedĭ* lângǎ Vlădenĭ s'a pusŭ la ordinea ḑilei pe 15 Iunie, ér punctele relative la *vinderea celorŭ douĕ case* ale oraşului întrebuințate ca spitale militare şi *vinderea morii* din Ulița de lăturĭ la ordinea ḑilei pe 13 Iulie.

Ca *bărbațĭ de încredere în comisiunea de mĕsurare a dării* s'au alesŭ G. Schlandt şi I. Vasadi.

Propunerea privitóre la *felulŭ publicării încunosciințărilorŭ în afacerĭ economice orăşenescĭ* s'a resolvatŭ astfelŭ: Comisiunea permanentǎ sprijinì propunerea magistratului, d'a i se lăsa asupra lui felulŭ şi modulŭ publicării, cu adausulŭ ca astfelŭ de încunosciințărĭ, a cărorŭ publicare e de doritŭ în tóte 3 limbile țĕrii, sĕ se publice în aceste trei limbĭ în „Kronstädter Zeitung", decǎ acéstǎ foiǎ le publicǎ pe jumĕtate prețulŭ ce ar costa decǎ s'arŭ publica în tóte trei foile locale. Acéstǎ propunere s'a primitŭ, ér propunerea membrului *Königes* de a se publica în tóte 3 foile locale, a fostŭ respinsǎ. (Observămŭ aci: Gânditu s'a magistratulŭ, cǎ nu póte pretinde ca Românii şi Ungurii sĕ aboneze „Kronstädter Zeitung" anume pentru publicațiunile orăşenescĭ? Nu înțelegemŭ nicĭdecum logica magistratului. Red.)

Proiectulŭ asupra *construirei unei căi ferate vicinale dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ şi de aci prin Sĕcele şi Prejmerŭ în comitatulŭ Trei-scaune* a datŭ mai multŭ de vorbitŭ. Concesionarulŭ contele I. Nemes cere comunei orăşenescĭ sĕ subscrie acțiunĭ de fundațiune în sumǎ de 80,000 fl. O comisiune de cincĭ, compusǎ din d-nii Adam, Schuster, Alexi, Kertsch şi Hintz a studiatŭ cestiunea. Dupǎ părerea comisiunei şi a magistrului forestierŭ, calea feratǎ ar fi de mare folosŭ pentru esploatarea pădurilorŭ orăşenescĭ. La aducerea lemnelorŭ la oraşŭ s'ar economisa 32,000 fl., veniturile pădurilorŭ s'arŭ ridica cu 20,000 fl. pe anŭ, deórece prețulŭ lemnelorŭ s'ar puté pune atâtŭ de eftinŭ, încâtŭ n'ar fi posibilǎ nicĭ o concurențǎ. Oficiulŭ de construcțiune orăşenescŭ a esaminatŭ preliminarulŭ cheltuelelorŭ presentatŭ de concesionarŭ şi l'a găsitŭ corĕspunḑĕtorŭ, deórece dupǎ calcululŭ oficiului de construcțiune chilometrulŭ s'ar puté construi cu ceva peste 22,000 fl., în vreme ce concesionarulŭ admite 24,000 fl. Şi comisiunea de cincĭ găsesce corĕspundetorŭ preliminarulŭ cu 24,000 fl. de chilometru. Calea e avantagiósǎ nu numai pentru oraşŭ şi anume pentru pădurile lui, ci şi pentru comerțulŭ şi comunicațiunea oraşului. Comisiunea recomandǎ construirea căii şi subscrierea acțiilorŭ de fundațiune în sumǎ de 80,000 fl. — Magistratulŭ propune sĕ subscrie 40,000 fl. cu condițiune, ca acțiunile de prioritate sĕ se pótǎ vinde cu 7% şi ca între Braşovu-vechiu şi Blumĕna sĕ se construescǎ o garǎ de mărfurĭ, mai departe sĕ se procure acea sumǎ prin vindere de bonurĭ rurale.

— Comisiunea permanentǎ e pentru propunerea comisiunei. — I. *Königes* propune a se refusa sprijinirea construirei căii. Oraşulŭ n'are banĭ de prisosŭ. — I. *Dück* susține propunerea comisiunei, fiindŭ aci vorba de binele poporațiunei şi alŭ oraşului. — Th. *Alexi* e pentru propunerea magistratului, deórece are temere cǎ celŭ puținŭ 10 anĭ calea nu va aduce folosŭ. — K. *Schnell* e pentru propunerea comisiunei. — Chr. *Kertsch* de asemenea susține propunerea comisiunei, şi din considerațiunĭ economice-naționale. — O. *Sorescu* crede, cǎ calcululŭ magistrului forestierŭ e greşitŭ. Decǎ noi plătim pentru încărcatulŭ lemnelorŭ mai puținŭ, totŭ aşa vorŭ face şi alțĭ concurențĭ, şi în urma acésta prețulŭ lemnelorŭ va cădea. Cu tóte astea e pentru construire, din motivele economice-naționale aduse de inginerulŭ oraşului. — Dr. *Fabritius* ḑice cǎ sĕ ne gândimŭ a procura şi alte mijlóce bănescĭ, pentru casulŭ când nu s'ar aproba de ministerŭ întrebuințarea bonurilorŭ rurale. — Magistrulŭ forestierŭ *Zaminer* îşĭ susține datele; concurențĭ n'avemŭ; Zĕrnescii dupǎ noulŭ planŭ economicŭ nu potŭ aduce lemne la oraşŭ; Rĕşnovulŭ are unŭ forte micŭ plus, 6—7000 metri cubicĭ; Sĕcelele, dupǎ pactulŭ încheiatŭ, nu mai potŭ aduce multe lemne la oraşŭ, de órece plusulŭ s'a obținutŭ tocmai din produsulŭ treimei cedate; pădurile Buzeului suntŭ departe. Prin urmare nu e témǎ de concurențĭ. Prin calea feratǎ amŭ puté esploata 20,000 metri cubicĭ, în locŭ de 4—5000 ca până acum. — Dupǎ ce mai vorbescŭ Dück pentru propunerea comisiunei, A. Schnell şi Th. Alexi pentru a magistratului, administratorulŭ economicŭ E. Hintz încheiǎ discuțiunea spunêndŭ, cǎ proiectulŭ prevede şi o garǎ de mărfurĭ între Blumĕna şi Braşovu-vechiu, şi o cale feratǎ cu vaporŭ prin stradele oraşului cu o garǎ de persóne. — Propunerea comisiunei permanente fu primitǎ.

Dupǎ acésta, s'au primitŭ socotelele fondului orăşenescŭ alŭ sĕracilorŭ. Veniturile au fostŭ 11,298 fl. 43 cr., cheltuelile 10,016 fl. 25 cr., restulŭ casei 1282 fl. 18 cr. — S'au votatŭ 4600 fl. pentru construirea adausului la spitalŭ şi pentru procurarea aparatelorŭ de stingere. — Cererea postovarului K. Fellmann d'a i se arenda móra dela Timişŭlŭ de josŭ pentru a o transforma în fabricǎ de torsŭ s'a amânatŭ. — Judelui comunalŭ I. Schneider şi primarului Brennerberg li s'au acordatŭ concedii de câte 6 sĕptĕmânĭ. — In fine s'au primitŭ modalitățile de esecutare relative la *schimbulŭ de pădure* încheiatŭ la 1873 cu comuna *Zĕrnescĭ.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

TIMIŞÓRA, 28 Maiu. — Timişulŭ şi Bega suntŭ în crescere. Timişóra este tare amenințatǎ.

PARIS, 28 Maiu. — Rouvier a luatŭ asuprǎ'şi formarea cabinetului. Ministru de externe va fi Flourens, ministrulŭ de rĕsboiu generalulŭ Sausier, Lockroy şi Granet au refusatŭ a întra în cabinetŭ, fiindŭ cǎ ei nu voescŭ sĕ se despartǎ de Boulanger.

BRUXELLES, 28 Maiu. — Ministrulŭ de rĕsboiu conchiamǎ reservele din 1883 şi 1884, fiindŭ cǎ armata activǎ nu ajunge sĕ mențină liniştea. In apropiere de Charleroi a fostŭ erĭ o încăerare sângerósǎ între lucrătorĭ şi soldațĭ; suntŭ mulțĭ rănițĭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 12
Rentă de hârtiă 5%	87.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	102.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82 45
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.70
Acţiunile băncel austro-ungare	883 —
Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Act. băncel de creditŭ austr.	281.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 98
Napoleon-d'orĭ	10.09
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 37
Londra 10 Livres sterlinge	128 15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	$91^{1}/_{2}$	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	$94^{1}/_{2}$
» convert. (6%)	$86^{3}/_{4}$	$87^{1}/_{4}$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	106—	$106^{1}/_{2}$
» „ „ (5%)	$90^{1}/_{2}$	91—
» » urban (7%)	$103^{1}/_{4}$	$103^{3}/_{4}$
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$86^{3}/_{4}$	$87^{1}/_{4}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Maiu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	10.00	»	10.07
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5 93	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		